

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Aleše Nezdařila a soudkyň Mgr. Markéty Jiráskové a JUDr. Zuzany Šmídové ve věci

žalobce: **Legerova 48, s.r.o.**, IČO 25647164,
se sídlem Praha 2, Legerova 356/48,
zastoupen Mgr. Matoušem Vrběckým, advokátem,
Praha 1, Tomášská 25/6,

proti
žalovanému: **Dopravní podnik hlavního města Prahy, akciová společnost.**, IČO00005886,
se sídlem Praha 9, Sokolovská 42/217,
zastoupen JUDr. Lenkou Příkazskou, advokátkou,
Praha 1, Vodičkova 710/31,

o zaplacení částky 834 951 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 17. ledna 2023, č. j. 60 C 204/2018-350,

takto:

Rozsudek soudu I. stupně **se potvrzuje.**

Odůvodnění:

1. Napadeným mezitímním rozsudkem rozhodl soud I. stupně, že základ žalobního nároku je po právu (výrok I). Současně rozhodl, že o výši nároku a o náhradě nákladů řízení bude rozhodnuto až v rozsudku konečném (výrok II.). Soud I. stupně takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobce proti žalovanému domáhá vydání bezdůvodného obohacení za užívání nebytových (provozních) prostor

Shodu s prvopisem potvrzuje M.H.

v domě č. p. 356, v Legerově ulici v Praze 2, kat. území Vinohrady, a to za období od června 2015 do června 2018. Žalobce před soudem tvrdil, že ve shora specifikované budově ve vlastnictví žalobce má žalovaný umístěn nouzový východ z nástupiště metra, ze stanice I. P. Pavlova. Tento východ má cestujícím sloužit jako případný východ únikový. Jedná se o nebytové prostory o výměře 45,4 m², které jsou dlouhodobě uzamčeny a žalobce jako vlastník do nich nemá přístup. Žalovaný nebytové prostory užívá popsáním způsobem již od sedmdesátých let dvacátého století, aniž by za to žalobci či jeho právním předchůdcům cokoliv platil.

2. Soud I. stupně ve věci rozhodoval již podruhé poté, kdy byl jeho předchozí mezitímní rozsudek zrušen usnesením Městského soudu v Praze ze dne 27. 4. 2022 pod č. j. 91 Co 340/2021-279 a věc byla vrácena prvostupňovému soudu k dalšímu řízení. Odvolací soud vytkl v usnesení ze dne 27. 4. 2022 soudu I. stupně především procesní pochybení, neboť prvostupňový soud v předchozím řízení nerozhodl o návrhu na změnu žaloby, obsaženém v podání žalobce ze dne 10. 4. 2019. Z obsahu spisu pak odvolací soud zjistil, že výše uvedené podání žalobce (označené jako částečné zpětvzetí žaloby) obsahovalo i změnu žalobních tvrzení, neboť žalobce již v dalším řízení nepožadoval zaplacení hodnoty služebnosti, ale vydání bezdůvodného obohacení. Opomenutím soudu I. stupně tak byl založen odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. c) o. s. ř.
3. Dále odvolací soud v usnesení ze dne 27. 4. 2022, konstatoval, že soud I. stupně si neopatřil dostatek zjištění k posouzení námitky vydržení, vznesené žalovaným. Zabýval se navíc jen otázkou vydržení mimořádného ve smyslu ustanovení § 3066 o. z. a neřešil již (případně) vydržení řádné ve smyslu § 134, ve spojení s § 151o zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění platném do 31. 12. 2013. Námitku vydržení tak soud I. stupně neposoudil komplexně, což založilo odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. e) o. s. ř.
4. V dalším řízení se soud I. stupně řídil pokynem soudu odvolacího a nejprve rozhodl o návrhu žalobce na změnu žaloby ze dne 10. 4. 2019 tak, že jej při ústním ednání dne 15. 9. 2022 připustil s tím, že žalobce se v řízení před soudem nadále po žalovaném domáhá vydání bezdůvodného obohacení za užívání předmětných prostor v období od 21. 6. 2015 do 21. 6. 2018. Rozhodnutí odůvodnil soud I. stupně tím, že o změněném návrhu žalobce je možno v tomto řízení rozhodnout, aniž by to bylo v rozporu se zásadou hospodárnosti.
5. Při ústním jednání dne 15. 9. 2022 poskytl soud I. stupně účastníkům dále procesní poučení o koncentraci řízení ve smyslu ustanovení § 118b odst. 1 o. s. ř. Zároveň vyzval žalovaného k upřesnění námitky vydržení práva. Žalovaný v této souvislosti doplnil, že pokud je z jeho strany namítáno vydržení, je namítáno vydržení práva odpovídající věcnému břemeni, event. služebnosti, konkrétně odpovídající břemeni užívání výstupu z metra v budově č. p. 356 v Legerově ulici v Praze 2. Držba a užívání žalovaným měly být dle žalovaného založeny smluvně, resp. žalovaný byl v domněnku, že taková smlouva musela být uzavřena, a to mezi právním předchůdcem žalovaného a právním předchůdcem žalobce Ing. B.. K vydržení pak dle žalovaného postačuje domnělý právní titul. Nejpozději mělo dojít k vydržení práva odpovídající věcnému břemeni v roce 2015, počátek běhu vydržecí doby pak žalovaný zasadil mezi léta 1991 a 1998 (okamžik uzavření kupní smlouvy s Ing. B.).
6. Po doplnění dokazování soud I. stupně neshledal důvodnou obranu žalovaného, podle níž jsou nebytové prostory ve vlastnictví žalovaného, neboť výstavbou a stavebním oddělením od domu č. p. 356 se staly součástí stavby metra (též ve vlastnictví žalovaného). V této souvislosti soud I. stupně vysvětlil, že nelze učinit závěr, že by se tento nebytový prostor stal v důsledku adaptace domu č. p. 356 v 70. letech 20. století součástí stavby metra. K vertikálnímu oddělení prostor nedošlo, jednalo se toliko o vyčlenění místností v přízemí stávajícího domu a sklepních prostor, a to bez vertikálního oddělení prostor nad tím se nacházejících (dům má šest nadzemních podlaží). Sporné prostory je nutno považovat i po provedené adaptaci za součást domu, neboť k této nemovitosti náleží, jsou její integrální součástí a nemohou být odděleny, aniž by se tím hodnota domu snížila (aniž by se dům znehodnotil). Soud I. stupně proto uzavřel, že i po provedené adaptaci

Shodu s prvopisem potvrzuje M.H.

byly předmětné nebytové prostory součástí domu č. p. 356 a žalovaný, resp. jeho právní předchůdce se nestal jejich vlastníkem..

7. Dále se soud I. stupně zabýval námitkou vydržení, kterou žalovaný v průběhu řízení opakovaně upravoval. V této otázce soud I. stupně uzavřel, že ve věci nedošlo ani k mimořádnému vydržení služebnosti bezplatného umístění nouzového východu, neboť doba pro mimořádné vydržení mohla za aplikace ustanovení § 3066 o. z. uplynout nejdříve 1. 1.2019, avšak již od roku 2015 bylo mezi žalobcem a žalovaným jednáno o vyřešení otázky úplaty za umístění nouzového východu, kdy i v e-mailové komunikaci z roku 2017 byl žalovaný žalobcem upozorněn na možnost uplatnění nároku na vydání bezdůvodného obohacení. Došlo tak k přerušení vydržecí doby, přičemž zde byly indicie o tom, že ke sporným prostorám nouzového východu nespovídá právní titul pro žalovaného, a námitka mimořádného vydržení vznesená žalovaným pak dle závěru soudu I. stupně nebyla shledána po právu.
8. Současně se soud I. stupně v dalším řízení zabýval i námitkou vydržení řádného z pohledu ustanovení § 134 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění platném do 31. 12. 2013 (dále jen občanský zákoník). V této souvislosti uzavřel, že žalovaný nemohl být v dobré víře, že mu právo, ať už vlastnické či právo odpovídající věcnému břemeni k nouzovému východu náleží. K nabytí vlastnického práva vydržením podle § 130 odst. 1, za použití § 134 obč. zák. docházelo pouze v důsledku kvalifikované držby vykonávané po zákonem stanovenou dobu. V daném případě žalovaný, respektive jeho právní předchůdci předmětný prostor nouzového východu drželi od roku 1974, kdy došlo k adaptaci prostor domu č. p. 356 a k následné kolaudaci metra trasy C. Soud I. stupně se proto zaměřil na posouzení existence dobré víry na straně žalovaného, respektive na straně jeho právních předchůdců. Soud I. stupně přitom poukázal na okolnost, že žalovaný nejprve argumentoval tím, že vydržel vlastnické právo k uvedeným prostorám nouzového výstupu, kdy byl stavebníkem a posléze po poučení ze strany soudu I. stupně dne 15. 9. 2022 uvedl, že namítá vydržení práva odpovídající věcnému břemeni umístění výstupu stanice metra v budově č. p. 356 a břemeni užívání předmětného výstupu.
9. Po provedeném dokazování soud I. stupně uzavřel, že žalovanému, resp. jeho právnímu předchůdci, byla jakožto uživateli předána adaptace domu č. p. 356 ke dni 18. 4. 1974. Nicméně přímo ve vyčíslení pořizovací hodnoty je uvedeno, že je vyčíslováno za účelem aktivace do základních fondů a předání objektu uživateli hospodářskou smlouvou o převodu správy národního majetku. Uzavření hospodářské smlouvy o převodu správy národního majetku v řízení nebylo ze strany žalovaného tvrzeno a ani prokázáno. Dobrá víra držitele se přitom musí vztahovat ke všem právním skutečnostem, které mají za následek nabytí věci nebo práva, který je předmětem držby, tedy i k existenci právního titulu uchopení držby věci či práva. Doklad o vyčíslení pořizovací hodnoty s uvedeným předáním uživateli není ani domnělým právním titulem a žalovaný, respektive jeho právní předchůdce tak nemohl být v dobré víře, že mu právo (ať již vlastnické či odpovídající věcnému břemeni) náleží. I kdyby však byla hospodářská smlouva o převodu správy národního majetku podle § 347 hospodářského zákoníku uzavřena, mohlo se jednat toliko o nabytí věci do správy a účastník takové hospodářské smlouvy nemohl být v dobré víře, že se stal jejím vlastníkem. K vydržení vlastnického práva žalobce (či jeho právních předchůdců) proto dle závěru prvostupňového soudu nedošlo.
10. Dále se soud I. stupně zabýval námitkou žalovaného, podle níž měl žalovaný vydržet právo odpovídající věcnému břemeni umístění výstupu stanice metra v budově a břemeno užívání tohoto výstupu. V této souvislosti poukázal soud I. stupně na závěry soudní rozhodovací soudní praxe, že pouhá skutečnost, že někdo jedná způsobem odpovídajícím obsahu věcného břemeni užívat určité prostory (zde nouzový východ ze stanice metra), nemůže vést k závěru o oprávněné držbě odpovídajícího práva i proto, že cizí prostory lze k danému účelu užívat na základě různých právních důvodů. Žalovaný v tomto směru tvrdil, že mezi právním předchůdcem žalobce (Ing. Petrem B.) a žalovaným musela být uzavřena i smlouva o zřízení věcného břemene, a to mezi rokem 1991-1998. Existenci této smlouvy žalovaný dovozoval z textu smlouvy kupní ze dne 10. 9.

Shodu s prvopisem potvrzuje M.H.

1998, konkrétně z článku I. odst. 5 smlouvy. Podle soudu I. stupně, však z textu smlouvy nelze nikterak dovodit, že by bylo zřízeno či již existovalo věcné břemeno umístění a užívání výstupu ze stanice metra I. P. Pavlova a rovněž tak z textu ani koncepce kupní smlouvy nevyplývá, že by se mělo jednat o jakékoliv právo bezúplatné. Z textu kupní smlouvy proto nelze vyvozovat, že by na základě tohoto právního úkonu mohla být založena dobrá víra žalovaného, že mu svědčilo právo odpovídající věcnému břemeni ve vztahu k prostorám nouzového východu. Soud I. stupně s ohledem na výše uvedené učinil závěr, podle něhož žalovaný nenabyl právo odpovídající věcnému břemeni umístění a užívání nouzového východu, když nebyl naplněn předpoklad dobré víry se zřetelem ke všem okolnostem ve smyslu § 130 odst. 1, ve spojení s § 134 občanského zákoníku.

11. Dobrou víru vzhledem ke všem okolnostem pak podle závěru soudu I. stupně nelze dovozovat ani ze skutečnosti, že žalovaný nerušeně užíval předmětný nouzový východ po dobu více jak 40 let a prováděl zde revize i opravy. V dané skutečnosti totiž nemohou překlenout absenci právního titulu, byť jen domnělého. Uvedené skutečnosti by mohly svědčit toliko ve prospěch vydržení mimořádného, nicméně mimořádné vydržení nebylo za účinnosti zákona č. 40/1964 Sb. možné.
12. Soud I. stupně se zabýval též žalovaným vznesenou námitku promlčení práva na vydání bezdůvodného obohacení. V této souvislosti poukázal na okolnost, že již žalobou ze dne 21. 6. 2018 byla po žalovaném požadována úhrada za užívání předmětného prostoru s odůvodněním, že žalovaný za jeho užívání žalobci ničeho neplatí a neposkytuje mu ani jiné plnění, čímž se na úkor žalobce bezdůvodně obohacuje. Byť zde žalobce ještě odkazoval na tržní hodnotu služebnosti, skutková tvrzení byla jednoznačná v tom směru, že žalobce požaduje peněžitou náhradu za užívání předmětných prostor žalovaným bez právního důvodu. Byť žalobce posléze v podání ze dne 10. 4. 2019 částečně změnil žalobu v tom smyslu, že požaduje peněžitou částku ve výši obvyklé ceny bezdůvodného obohacení, tak vzhledem k žalobním tvrzením vymezujícím skutek a vzhledem k datu podání žaloby (21. 6. 2018) soud I. stupně s odkazem na ustanovení § 609, ve spojení s § 629 a § 638 odst. 1 o. z. uzavřel, že se právo žalobce na vydání bezdůvodného obohacení za období 6/2015 – 6/2018 nepromlčelo.
13. Pro úplnost soud I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí, konstatoval, že se nedomnívá, že by ve věci došlo k tzv. aktu věnování těchto prostor právním předchůdcem žalobce. Tento závěr odůvodnil tím, že předmětné prostory nejsou určeny k obecnému užívání a nejsou tak ani veřejným prostranstvím, když akt věnování lze vztáhnout toliko k veřejným účelům.
14. Ze všech těchto důvodů soud I. stupně mezitímně rozhodl tak, že základ žalobního nároku je po právu s tím, že o výši bezdůvodného obohacení na straně žalovaného a o náhradě nákladů řízení bude rozhodnuto až v rozhodnutí konečném.
15. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný dne 29. 3. 2023 včasné odvolání, které ještě doplnil podáním ze dne 25. 4. 2023. Rozhodnutí soudu I. stupně bylo tímto opravným prostředkem napadeno v plném rozsahu.
16. Žalovaný zejména namítl, že řízení předcházející napadenému rozhodnutí soudu I. stupně bylo znovu postíženo procesní vadou. Zdůraznil, že podání žalobce nazvané jako částečné zpětvzetí žaloby ze dne 10. 4. 2019, bylo fakticky zpětvzetím žaloby, učiněným ve spojení s novou žalobou, a tak mělo být soudem I. stupně také posuzováno. Pokud považoval soud I. stupně toto podání jako návrh na změnu žaloby, pak se žalovaný domnívá, že neměl připustit tuto změnu žaloby, neboť pro připuštění změny žaloby nebyly splněny zákonné a právní úpravou vyžadované podmínky, když výsledky dosavadního řízení nemohly být podkladem pro řízení o změněném návrhu. Žalovaný tak dovodil, že soud I. stupně měl původní řízení zastavit a o podání žalobce jednat jako o návrhu novém nebo změnu žaloby nepřipustit. Pokud tak neučinil, zatížil řízení vadou, která měla za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.
17. Odvolatel soudu I. stupně dále vytkl, že řízení nedoplnil navrženým důkazem ohledně charakteru sporných prostor. Žalovaný v tomto směru navrhoval vypracování znaleckého posudku, který soud

Shodu s prvopisem potvrzuje M.H.

odmítl zadat. V důsledku toho také soud I. stupně charakter předmětných prostor u nouzového výstupu z metra nesprávně právně posoudil. Podle názoru žalovaného vyplývá z již provedených důkazů, že sporné prostory, v níž se nachází nouzový východ, jsou integrální součástí stavby metra. K tomu musí nutně vést i fakt, že tyto prostory jsou stavebně odděleny od budovy č. p. 356 a její vlastník k nim nemá přístup, přičemž nebytové prostory neplní ve vztahu k této budově jakýkoliv účel.

18. Žalovaný současně namítl, že se soud I. stupně dopustil nesprávného právního posouzení souvisejících otázek, které si řešil jako otázky předběžné. Odvolatel nesouhlasil zejména se závěrem, který soud I. stupně přijal ohledně posouzení uděleného souhlasu s bezplatným užíváním sporných prostor tvořících nouzový východ. V této souvislosti zdůraznil, že mu svědčí vlastnické právo ke sporným nebytovým prostorům. Podle názoru žalovaného je však v odůvodnění rozsudku ze strany soudu prvního stupně i vnitřní rozpor, když soud dospěl k závěru, že v době vzniku stavby nouzového výstupu byl dán občanskoprávní titul k výstavbě, ale zároveň nebyl dán za stejných parametrů souhlas s užíváním těchto prostor
19. Odvolatel současně namítl, že soud I. stupně nesprávně posoudil i právní otázku ohledně vydržení věcného břemene. V této souvislosti zpochybnil závěr soudu I. stupně, podle něhož nebyl naplněn předpoklad dobré víry se zřetelem ke všem okolnostem. Soudu I. stupně vytkl, že tvrzení a důkazy nehodnotil ve vzájemných souvislostech. Zopakoval přitom, že těmito všemi okolnostmi jsou za a) kupní smlouva z 10. 9. 1998, za b) následné chování stran, které potvrzovalo, že závazek umístění nouzového východu je trvalého charakteru, za c) plynutí času a za d) postup žalovaného v souladu s platnou právní úpravou, když to byl právě žalovaný, kdo nesl náklady na zachování a na opravy nouzového výstupu. Ze všech těchto okolností pak žalovaný dovodil, že byl v dobré víře, že mu právní titul zakládající právo věcného břemene umístění a užívání nouzového východu svědčí. Podle názoru žalovaného byla tím držba práva odpovídající věcnému břemenu uchopena a vykonávána za okolností, které svědčily o vnitřním přesvědčení žalovaného, že žalovanému skutečně svědčí věcně právní trvalý titul k užívání nouzového východu.
20. Žalovaný zároveň zpochybnil právní posouzení, které soud I. stupně učinil ohledně aktu věnování. Zopakoval, že teorie věnování je poměrně starou právní teorií, se kterou se bylo možno setkat již v prvorepublikové literatuře a judikatuře. Odkázal též na rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 11. 2000, publikovaný pod sp. zn. 22 Cdo 1868/2000, který se zabýval problematikou účelových komunikací. Podle žalovaného bylo třeba dospět i v tomto řízení k závěru, že ze strany žalobce muselo dojít a také došlo k učinění tzv. aktu věnování, tedy k věnování nouzového východu v domě č.p. 356 k drážnímu účelům, což založilo právo všech (široké veřejnosti) užívat nouzový východ při mimořádných situacích. Toto věnování pak dle žalovaného představuje právní důvod i titul, který vylučuje vznik jakéhokoliv bezdůvodného obohacení na straně žalovaného.
21. Ze všech těchto důvodů žalovaný dovodil, že právní posouzení soudu I. stupně bylo nesprávné a navrhl, aby odvolací soud napadené rozhodnutí změnil tak, že žalobu zamítne a neúspěšnému žalobci uloží povinnost k náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů.
22. Žalobce se ve vyjádření k odvolání žalovaného ztotožnil se skutkovými i právními závěry soudu I. stupně. K námitkám žalovaného ohledně procesního postupu soudu I. stupně pak upozornil, že Městský soud v Praze jakožto soud odvolací se již k této otázce vyjadřoval, když v usnesení ze dne 27. 4. 2022 uvedl, že podání žalobce ze dne 10. 4. 2019 bylo částečným zpětvzetím žaloby, spojeným ovšem s částečnou změnou žalobních tvrzení. Soud I. stupně následně v souladu s pokynem odvolacího soudu přistoupil při jednání dne 15. 9. 2022 k rozhodnutí o změně žaloby.
23. K námitce, že soud I. stupně nezadal ve věci provedení znaleckého posudku ohledně charakteru předmětných prostor, žalobce upozornil, že v nyní projednávané věci již byly poznatky o stavebně technickém řešení nouzového východu zjištěny. K námitce nesprávného právního posouzení aktu věnování pak žalobce uvedl, že soud I. stupně správně vyhodnotil, že o akt věnování se nejedná, neboť předmětné prostory nebyly určeny k obecnému užívání, když prostory nouzového východu

Shodu s prvopisem potvrzuje M.H.

jsou dlouhodobě uzamčeny a nejsou tak přístupné každému bez omezení. Již z tohoto důvodu nemohou být předmětné prostory určeny k veřejnému užívání.

24. S tímto podstatným odůvodněním žalobce navrhl, aby odvolací soud napadené rozhodnutí potvrdil jako věcně správné.
25. Odvolací soud přezkoumal postupem podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř. správnost rozsudku soudu I. stupně, včetně správnosti postupu v řízení, které jeho vydání předcházelo. Poté dospěl k závěru, že odvolání žalovaného není důvodné.
26. Žalovaný v odvolání uplatnil především odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. c) o. s. ř., když soud I. stupně vytýkal nesprávný procesní postup v souvislosti s posouzením podání žalobce ze dne 10. 4. 2019.
27. Odvolacím důvodem podle § 205 odst. 2 písm. c) o.s.ř. jsou všechny vady řízení s výjimkou těch, které jsou uvedeny v § 205 odst. 2 písm. a) nebo písm. b) o.s.ř. Uplatní se bez ohledu na to, zda se týkají postupu soudu I. stupně při dokazování, posuzování procesních otázek v průběhu řízení, poučování účastníků či dalších nedostatků v činnosti soudu I. stupně, ke kterým došlo v průběhu řízení anebo v souvislosti s rozhodováním soudu. Porušení procesněprávních předpisů představuje vadu řízení jen tehdy, nebylo-li výsledkem právního posouzení určité procesní otázky v rozhodnutí soudu, neboť se projevilo toliko činností nebo opominutím při provádění jednotlivých úkonů soudu. Uvedené, tzv. jiné vady řízení, nejsou způsobilým odvolacím důvodem ve smyslu § 205 odst. 2 písm. c) o.s.ř. bez dalšího, ale jen tehdy, jestliže mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.
28. Po přezkumu napadeného rozhodnutí odvolací soud shledal, že se soud I. stupně v dané věci dalšího procesního pochybení nedopustil. V souladu s pokynem odvolacího soudu se po zrušení předchozího rozsudku usnesením odvolacího soudu ze dne 27. 4. 2022 znovu zabýval podáním žalobce ze dne 10. 4. 2019, označeným jako částečné zpětvzetí žaloby, a zcela správně jej podle obsahu posoudil jako částečnou změnu žaloby, spočívající ve změně vylíčení některých rozhodných skutečností. Soud I. stupně nepochybil ani tehdy, když tuto změnu žaloby v řízení připustil. Odvolací soud souhlasí se závěrem, podle něhož bylo o změněném návrhu možno rozhodnout na základě již provedených důkazů a nejednalo se tedy o postup, který by byl v rozporu se zásadou hospodárnosti řízení. Z výše uvedeného plyne, že soud I. stupně ve věci postupoval procesně korektním způsobem a řízení nezatížil žádnou z vad, které by mohly mít a následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. c) o. s. ř. proto nebyl založen.
29. Podle obsahu uplatnil žalovaný v odvolání i odvolací důvod uvedený v § 205 odst. 2 písm. d) o. s. ř., když tvrdil, že soud I. stupně zjistil skutkový stav věci neúplným způsobem. Odvolací soud v této souvislosti konstatuje, že soud I. stupně si ve věci opatřil dostatek podkladů pro konečné rozhodnutí a shromážděné důkazy hodnotil v souladu s ustanovením § 132 o. s. ř., přičemž v odůvodnění napadeného rozsudku řádně vyložil, ze kterých důkazů vycházel, jakými úvahami se řídil při jejich hodnocení a jaký skutkový závěr na jejich podkladě učinil. V souladu s ustanovením § 157 odst. 2 o. s. ř. pak soud I. stupně v odůvodnění rozhodnutí srozumitelně vysvětlil, proč neprovedl navržený důkaz dalším znaleckým posudkem (bod 94. odůvodnění). Rovněž odvolací soud se domnívá, že charakter předmětných nebytových prostor byl v řízení před soudem I. stupně dostatečně zjištěn místním šetřením a již zpracovanými znaleckými posudky, které se popisem stavebně-technického stavu prostor také zabývaly. Důkazní návrh žalovaného na vypracování dalšího znaleckého posudku k posouzení stavebně technického stavu nouzového východu byl za této situace již nadbytečný a jeho provedení by bylo v rozporu se zásadou hospodárnosti řízení. Odvolací soud proto uzavřel, že odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. d) o. s. ř. nebyl dán.
30. V rámci odvolání uplatnil žalovaný i odvolací důvody podle ustanovení § 205 odst. 2 písm. e) a g) o. s. ř., když namítl, že soud I. stupně na podkladě neúplných skutkových zjištění dospěl

Shodu s prvopisem potvrzuje M.H.

k nesprávnému skutkovému závěru a spornou věc v důsledku toho nesprávně posoudil i po stránce právní.

31. Odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. e) o. s. ř. míří na pochybení ve zjištění skutkového stavu věci, které spočívá v tom, že skutkové zjištění, jež bylo podkladem pro rozhodnutí soudu, není správné. Musí tedy jít o takové skutkové zjištění, na jehož základě soud věc posoudil po stránce právní a které je nesprávné v tom smyslu, že nemá oporu v provedeném dokazování. Mezi vadami skutkového zjištění a vadami právního posouzení je úzká vzájemná souvislost. Právní posouzení je nesprávné ve smyslu § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř. tehdy, jestliže soud na správně zjištěný skutkový stav aplikuje nesprávnou právní normu, případně aplikuje správnou právní normu, ale nesprávně ji vyloží či neaplikuje adekvátní právní normu.
32. V dané věci učinil soud I. stupně správná skutková zjištění, s nimiž se odvolací soud ztotožňuje. Pozemek parc. č. 296 – zastavěná plocha a nádvoří, jehož součástí je stavba domu č. p. 356, v kat. území Vinohrady, obec Praha, je ve vlastnictví žalobce, když nabyvacím titulem je kupní smlouva ze dne 10. 9. 1998. Správné bylo rovněž zjištění, že v předmětném domě probíhaly od června 1972 stavební práce, a to v souvislosti se výstavbou trasy C pražského metra. Tomu předcházelo stavební povolení, vydané dne 8. 9. 1971 pro úpravy suterénu domu č. p. 356. Součástí těchto úprav bylo vybudování nouzového schodiště z nástupiště metra ve stanici I. P. Pavlova do ulice Legerova. Stavba byla předána tehdejšímu OPBH Praha 2 jako uživateli dne 18. 4. 1974. Dne 31. 1. 1975 vydal příslušný správní úřad souhlas k zahájení trvalého provozu linky metra na trase C. Předmětné nebytové prostory o výměře 45,4 m² v domě č. p. 356 jsou v tomto dokumentu zmíněny jako úniková cesta z nástupiště stanice I. P. Pavlova. Kolaudační prohlídka byla provedena, právní moc na kolaudačním rozhodnutí však nebyla vyznačena, resp. tuto skutečnost soud I. stupně nemohl v řízení ověřit, neboť dokumenty týkající se stavby byly zničeny při povodních v roce 2002.
33. Oporu v provedeném dokazování má rovněž navazující zjištění soudu I. stupně, že předmětný dům byl spolu s pozemkem vydán v restitucích dne 4. 9. 1991 osobě oprávněné, jíž byl Ing. Petr B. (právní předchůdce žalobce). K vydání nemovitostí došlo na základě řádné dohody o vydání věci podle zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, přičemž vydávajícím (předávajícím organizací) byl Obvodní podnik bytového hospodářství v Praze 2 (dále jen OPBH Praha 2). Žalobce poté nabyl vlastnické právo k předmětným nemovitostem na základě kupní smlouvy ze dne 10. 9. 1998, sjednané mezi Ing. B. jako prodávajícím a obchodní společností Legerova 48 s.r.o. (pod dřívější obchodní firmou DPM servis s.r.o.) jako kupujícím. Kupní smlouva ze dne 10. 9. 1998 obsahuje ujednání v článku 1 odst. 5, v němž je ve stručnosti uvedeno, že se v domě nachází nouzový východ z metra trasy C ze stanice I. P. Pavlova a vyústění větrání ve dvoře domu. Článek 2 téže smlouvy pak uvádí, že prodávající prodává a kupující kupuje nemovitosti se všemi jejich součástmi a příslušenstvím a se všemi právy a povinnostmi k nim příslušejícími, včetně závazku popsaneho v ustanovení odst. 5 článku prvního. Další podrobnosti smlouva neobsahuje, upraveno zde není ani to, v jakém režimu a kým je či má být prostor s nouzovým východem užíván a zda se jedná o užívání bezplatné či úplatné. Skutková zjištění soudu I. stupně tedy byla správná, odvolací důvod podle ustanovení § 205 odst. 2 písm. e) o. s. ř. nebyl dán.
34. Soud I. stupně spornou věc zcela správně posoudil i po stránce právní. Odvolací soud se ztotožňuje jak se závěry, které soud I. stupně učinil v otázkách předběžných, tak se závěry přijatými ve věci samé a v podrobnostech na ně pro stručnost odůvodnění svého rozhodnutí odkazuje.
35. K odvolacím námitkám žalovaného, jakkoliv nejsou způsobilé vyvrátit správnost přezkoumávaného rozsudku, dodává odvolací soud nad rámec přílehlavého odůvodnění prvostupňového soudu soudu toliko následující:
36. K námitce mimořádného vydržení práva služebnosti bezplatného umístění nouzového východu v domě č.p. 356 se odvolací soud vyjádřil již v usnesení ze dne 27. 4. 2022 v tom smyslu, že ve sporné věci k mimořádnému vydržení dojít nemohlo. Institut mimořádného vydržení je upraven v ustanovení § 1095 o. z, podle něhož držitel vydrží vlastnické právo, i když neprokáže právní

Shodu s prvopisem potvrzuje M.H.

důvod, na němž se jeho držba zakládá, uplyne-li doba dvojnásobně dlouhá, než jaké by bylo jinak zapotřebí. Podle § 1091 odst. 2 o. z. je k vydržení vlastnického práva k nemovitosti potřebná nepřerušená držba trvající deset let. Do této vydržecí doby se ve prospěch vydržitele započítává i doba řádné a poctivé držby jeho předchůdce (§ 1092 o. z.). Zákonodárce současně v ustanovení § 3066 o. z. stanovil, že do doby uvedené v 1095 o. z. se započte i doba, po kterou měl držitel, popřípadě jeho právní předchůdce, věc nepřetržitě v držbě přede dnem nabytí účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., tato doba však neskončí dříve než uplynutím pěti let od dne nabytí účinnosti tohoto zákona, jde-li o věc nemovitou.

37. Zákon č. 89/2012 Sb. nabyl účinnosti dne 1. 1. 2014. Doba nezbytná pro mimořádné vydržení tak u předmětné nemovitosti mohla uplynout nejdříve dnem 1. 1. 2019, přičemž žalobce se po žalovaném prokazatelně domáhal úplaty za užívání nouzového výstupu již od roku 2015. Tím došlo k přerušení vydržecí doby. Byl proto správný závěr soudu I. stupně, že k mimořádnému vydržení služebnosti žalovaným v dané věci nedošlo.
38. Odvolací soud sdílí i závěry, které soud I. stupně přijal ohledně námitky řádného vydržení vlastnického práva žalovaného k nebytovým prostorám v domě. V řízení před soudem I. stupně bylo spolehlivě zjištěno, že právnímu předchůdci žalovaného byly prostory nouzového výstupu z metra předány jakožto uživateli ke dni 18. 4. 1974. Uzavření hospodářské smlouvy o převodu správy národního majetku však v řízení prokázáno nebylo. Ze zápisu o odevzdání stavby ze dne 18. 4. 1974, ani z textu listiny nazvané „vyčíslení pořizovací hodnoty“ ze dne 30. 9. 1974 nevyplývá, že by se jednalo o převod nemovitosti (její části) do vlastnictví právního předchůdce žalovaného. Byl proto správný závěr soudu I. stupně, že žalovaný (jeho právní předchůdce) nemohl být v dobré víře, že je vlastníkem nemovitosti (její části), neboť dobrá víra držitele se v takových případech musí vztahovat ke všem právním skutečnostem, které mají za následek nabytí věci nebo práva, jež je předmětem držby, tedy i k právnímu důvodu (právnímu titulu), který mohl mít za následek vznik práva (viz rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 4. 1997, publikované pod sp. zn. 2 Cdon 1178/96). Tato podmínka v případě žalovaného splněna nebyla, k vydržení vlastnického práva na základě ustanovení § 130 odst. 1, ve spojení s § 134 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb. proto nedošlo.
39. Správné bylo i právní posouzení, které soud I. stupně přijal ohledně námitky vydržení práva odpovídajícího věcnému břemeni užívání nouzového výstupu v domě. Uprava věcných břemen byla v zákoně č. 40/1964 Sb. původně obsažena v ustanovení § 135b až § 135c, s účinností od 1. 1. 1992 pak v ustanoveních § 151n až § 151p. Zákonodárce v ustanovení § 151 o odst. 1 cit. zákona dále stanovil, že věcná břemena vznikají písemnou smlouvou, na základě závěti ve spojení s výsledky řízení o dědictví, schválenou dohodou dědiců, rozhodnutím příslušného orgánu nebo ze zákona. Právo odpovídající věcnému břemeni bylo podle tehdejší právní úpravy možno nabyt také výkonem práva (vydržením).
40. Soudní rozhodovací praxe se však ustálila v závěru, že pouhá skutečnost, že se někdo chová způsobem, který naplňuje možný obsah práva odpovídajícího věcnému břemeni, sama o sobě neznamená, že je držitelem práva věcného. Předpokladem držby a vydržení práva odpovídajícího věcnému břemeni je oprávněná držba tohoto práva. I držitel musí být se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že vykonává právo odpovídající věcnému břemeni (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 9. 12. 2019, publikované pod sp. zn. 587/2018).
41. V dané věci žalovaný tvrdil, že mezi právním předchůdcem žalobce (Ing. B.) a žalovaným musela být uzavřena smlouva o zřízení věcného břemene, když sjednání této smlouvy předpokládal v období mezi lety 1991 – 1998. Její existenci pak dovozoval z textu smlouvy kupní, sjednané mezi Ing. B. a žalovaným dne 10. 9. 1998. Odvolací soud se v tomto ohledu ztotožňuje se závěrem soudu I. stupně, že z textu smlouvy kupní žádné ujednání o věcném břemeni nevyplývá. Smlouva v označeném pátem odstavci článku I obsahuje pouze stručnou informaci, že v domě se nachází nouzový východ a vyústění větrání ze stanice metra I. P. Pavlova. Z textu citované smlouvy však nelze v žádném případě dovést existenci věcného břemene užívání prostor nouzového východu

Shodu s prvopisem potvrzuje M.H.

pro třetí osobu. Žalovaný tak nemohl být ani v tomto případě se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že mu svědčí právo odpovídající věcnému břemeni, jak správně uzavřel soud I. stupně. Podmínky ustanovení § 130 odst. 1, ve spojení s § 134 odst. 1 zák. č. 40/1964 Sb. tak opět nebyly splněny a k vydržení práva odpovídajícího věcnému břemeni užívání nouzového výstupu v domě nedošlo.

42. Odvolací soud se ztotožňuje i se závěrem soudu I. stupně, podle něhož se právo žalobce na vydání bezdůvodného obohacení za užívání prostor v období 6/2015 – 6/2018 nepromlčelo. Řízení ve sporné věci bylo zahájeno podáním žalobce ze dne 21. 6. 2018, tedy v otevřené promlčecí lhůtě (§ 638 odst. 1 o. z.). Žalobce od počátku po žalovaném požadoval zaplacení peněžité náhrady za užívání prostor s tvrzením, že žalovanému k jejich užívání nesvědčí žádný právní titul, a přesto žalobci ničeho neplatí. Změna žaloby ze dne 10. 4. 2019 proto na běh promlčecí lhůty v přezkoumávané věci neměla žádný vliv.
43. Pokud jde o námitku žalovaného, že ve sporné věci mělo dojít k aktu věnování prostor nouzového výstupu pro veřejné účely, odvolací soud uvádí, že tato námitka byla žalovaným vznesena až po koncentraci řízení, k níž došlo nejpozději při prvním ústním jednání po zrušení prvního mezitímního rozsudku soudem odvolacím. Toto ústní jednání se konalo před Obvodním soudem pro Prahu 9 dne 15. 9. 2022 a prvostupňový soud při něm účastníky o koncentraci řízení též výslovně poučil podle ustanovení § 118b o. s. ř. Tvrzení žalovaného ohledně podmínek, za nichž může dojít k aktu věnování (a o nichž nese žalovaný v řízení také důkazní břemeno) pak bylo tímto účastníkem uplatněno až v podání, došlém soudu I. stupně dne 24. 10. 2022. Z výše uvedeného plyne, že žalovaný tuto námitku uplatnil až po dosažení tzv. koncentračního bodu, a proto se k těmto tvrzením (a souvisejícím důkazním návrhům) již nepřihlíží (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 8. 2018, publikován pod sp. zn. 32 Cdo 4182/2016).
44. V řízení před soudem I. stupně tedy bylo zjištěno, že žalovaný v rozhodné době užíval bez právního důvodu shora označené nebytové nebytové prostory o výměře 45,4 m² v domě č.p. 356, který je ve vlastnictví žalobce. Současně bylo postaveno najisto, že za užívání těchto prostor žalobci dosud ničeho neuhradil. Získal tím na úkor žalobce majetkový prospěch plněním bez právního důvodu (§ 2991 odst. 2 o. z.). Podle ustanovení § 2991 odst. 1 o. z. musí proto žalovaný žalobci vydat to, oč se obohatil. Z výše uvedeného plyne, že základ žalobního nároku je po právu a soud I. stupně nepochybil, pokud ve věci rozhodl mezitímním rozsudkem (§ 152 odst. 2 věta druhá o. s. ř.).
45. Na základě těchto skutečností odvolací soud shledal, že i právní posouzení věci soudem I. stupně bylo správné. Odvolací důvod podle ustanovení § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř. proto nebyl dán.
46. Ze všech těchto důvodů postupoval odvolací soud podle ustanovení § 219 o. s. ř. a mezitímní rozsudek soudu I. stupně potvrdil jako věcně správný. O nákladech odvolacího řízení bude rozhodnuto až v konečném rozhodnutí o věci samé (§ 151 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat dovolání do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni, a to za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř.

Praha 6. prosince 2023

JUDr. Aleš Nezdařil v. r.

Shodu s prvopisem potvrzuje M.H.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M.H.